

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Auerrois difficultati, & Catholicorum curiositati fit satis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

CERTAMEN IV.

Auerrois difficultati, & Catholicorum curiositati sit satis.

1. **A**uerrois pro suo errore negante circa actiones prauas specialem prouidentiam argumentum erat: quia omnino perfecti, sapientis, boni, potentisque, prouisoris est omnia mala arcere, & impedire in rebus prouis: atqui prauæ actiones mala sunt, atque non arcentur à Deo, qui rerum, quas prouidet non, nisi omnino perfectus, sapiens, bonus, ac potens admitti debet: ergo Deus actionum prauarum prouidentiam non habet, nec prouisor est. Huius tantum difficultatis solutio ad rei huius conclusionem expectatur, dudumque, à pijs Catholicis etiam, desiderata est, ac prouide à Patribus adhibita: distigue igitur maiorem: *arcere, & impedire mala* quæ idem ipse nescit, & nequit vertere, seu conuertere in maiora bona ex malis ipsis elicienda facere: quæ scit, & potest ipse in maiora bona ex eis oriunda conuertere, nego: Similiter distigue minorem: *prauæ actiones mala sunt*, quæ Deus permittens sit, & potest vertere in maius bonum, concedo minorem; nec scit, nec potest in id conuertere nego minorem: & nego consequentiam. Hanc solutionem tradunt Patres frequentissime, præsertim Augustinus, cuius uulgatissima, & celeberrima sententia est ex cap. 100. Enchiridij: *Deum non esse permittentem ut fierent mala, nisi ex malis ipse posset facere bene.* Hugonij item Victorini 1. de Sacram. fidei p. 4. c. 2. sub init. dicens: *Non debet in compensatione minoris boni impediri quod maius est bonum, ab illo qui optimus est.* Quare solum restat maiora bona, sintque ex peccati occasione à Deo colligantur, ad solutionis firmitatem ostendendam recensere.

2. Et primo quidem Patres actiones prauas, & peccata secundum se etiam spectata pulchritudini perfectionisque maiori uniuerſi inscribere docent: id sæpe Augustinus cap. 10. & 11. Enchirid. *Ex omnibus, inquit, consistit, uniuerſitatis admirabilis pulchritudo, in qua etiam illud, quod malum dicitur, bene ordinatum, & suo loco positum, eminentius commendat bona, ut magis placeant, & laudabiliora sint, dum comparantur malis.* Nec enim Deus omnipotens (quod etiam infideles fatentur: rerum cui summa potestas). Cum summe bonus sit illo modo fineret mali esse aliquid in operibus suis, nisi usque à Deo esset omnipotens, & bonus ut bene faceret etiam de malis, & cap. 27. *Melius enim indicauit de malis bona facere, quam mala nulla esse permittere, cap. 96. Quamuis enim ea, quæ mala sunt, in quantum mala sunt, non sine bona: tamen, ut non solum bona, sed etiam sint, & mala, bonum est. Nam, nisi esset hoc bonum, ut essent & mala, nullo modo sineverunt ab omnipotente bono. Quod & primum testimonium ad rem hanc expendunt Scholastici cum Magistro in 1. d. 46. cap. quod vero, & cap. quid enim eidem doctrinæ insitit (nimirum ex deterioribus, & perfectionibus, bonisque, & malis maius intensius bonum, maiorenque absolute perfectionem uniuerſi, & extensius minorem, quam si bonis solum, & totum constaret) & exemplis appositissimis confirmat lib. 3. de lib. arbitrio cap. 5. post init. monet: ne, quia anima sine peccato melior secundum se sit, quam cum illo, inferatur, sine peccato fieri debuisset: & subdit. *Non est autem vera ratio, sed inuidia infirmitas: cum aliquid melius faciendum fuisse cogitaueris, iam nihil aliud uelle fieri: cuiusquam, si perſpecto cælo, nolles terram factam unquam omnino.**

3. Statim verò plurimis, utilitatibus ex corporibus deterioris naturæ, ac subinde minoris bonitatis, & perfectionis, quam cælum, uniuerſo obuenientibus, sic discurrentes confutat: atque inferius alio exemplo suam doctrinam sic illustrat. *In eo plerique homines errant: quia, meliora cum mente conspexerint, non in sedibus congruis ea oculis quarunt; uelut, si quis*
quædam

non hoc esse, quod indifferens, siue indifferenter concurrendi ad verumuis, nostri vocant; sed ita intelligendum, ut illo Deus solum velit suam omnipotentiam applicare creatæ voluntati, ut ea ad operandum, non secus atque habita supernaturali indito pro libito ad quamlibet liberam operationem, adhuc honestam, quin concursum adhuc disunctum ad alterutrum velit ut docebamur citata questione secunda, certamine secundo, numero quinto, & maxime 7. Ad prauam autem concursum suum actioni non posse ædificatum adhuc disunctum Deum uelle non posse ædificatum probauimus: etenim cum eiusmodi voluntas Dei de concurrente, & actiua sit, nec præcisiua subinde ex parte operationis, nequiret non in actionem prauam; hic, & nunc, & peccatum disunctum ferri iuxta dicta controuersia illa 3. d. 2. questione 3. certamine 4. à numero 6. quod absurdissimum esse ostenditur ex dictis hoc tom. controuersia de voluntate d. 6. questione 3. Decretum autem hoc esse præcisiuæ naturæ posterius, & vltimum subinde permissiois peccati complementum constat: quia decretum concurrenti cum causis creatis modo earum cuius accommodo, earum exigentiam absolutam expedit, & supponit; quæ, nisi causa ipsa potentia creatæ, vel necessaria, vel libera adæquata in genere causæ creatæ in actu primo proximo constituta, absolute esse nequit. Ex quibus omnibus constat, quot, quantaque Deus ex siue boni vltioris peccati permissioe obtinendi circa peccati existentiam, absque illa erga prauam actionem, & peccatum voluntate, & affectu negotietur, cum prauam hic & nunc actionem, & peccatum permittit: ac prouide prauarum etiam actionum, non solum postquam factæ sunt, & præuidentur, sed & pro priori naturæ ad earum existentiam, & antequam sint, & præuidentur prouidentiam habere.

4. Dixi autem numero 6. pleraque nostri Ruiz solidas, & subtiles, non autem dixi omnes: quia sectione 6. m. m. concl. 1. ait: Deum, cum ex præfata intentione, & prouidentia erga prauam, hic, & nunc, actionem, & peccatum suum offert concursum voluntati non expectantem, sed postitum intendere totam actionem prauam, quæ ratione actio creatæ & ens creatum est, ratione cuius à Deo est dependens, eiusque indiget concursu, quod in prædicato actionis prauæ etiam specifico, & contratio diuinæ legi repetitur fatetur num. 3. conclus. vero 1. numero quinto ait: Deum, cum uult concurrere ad prauam actionem non uelle specificam actionem prauæ rationi, & legi contrariam; sed ab hac abstrahere, est in ea etiam transcendentem rationem entis, & actionis ab eaque in præcindibilem uelit. Hæc quidem sensu, antimoque Catholico dixit nescio tamen an satis aduertens voluntatem illam concursus actionem esse: ac prouide impræcisiuam formalitatem in actione praua identificatam, ut dicebamur numero 8. uelut finem, æque, atque concursus ipse impræcisiuus est. Secundo, cum rationem entis, & actionis transcendente, atque, metaphysicè adhuc, impræcindibilem decet à formalitate actionis prauæ specifica legi, & rationi contraria, ferri in illam quin in hanc diuinam voluntatem impræcindibile, & inintelligibile est. Sed Catholica intentio & animus Doctoris tanti liberius à difficultatibus respondisset, iuxta dicta à nobis num. 8. voluntatem diuinam ad concurrendum cum causis liberis applicationem suam suæ omnipotentia, cuius uisum pro libito causæ liberæ prorsus permittit: nec vltorius concursum ipsam suam creatæ causæ actioni identificatam adhuc disunctum pro obiecto habere: maxime cum actio, hic, & nunc, praua alterum extremum est. Duas autem huius conclusionis rationes in cert. 5. referuo, ubi opportunis pro solutione argumenti Auerrois ponendæ sunt, ne ibi repetantur.

quam perfectam retunditatem ratione comprehendens *flomachetur*, quod talem in nuce non inueniat. Quod ipsum & aliis exemplis illustrare prosequitur. Sed praclarior adhuc in eandem sententiam scripsit 11. de Genes. ad litt. capite enim 7. init. & med. admittit: meliorem esse naturam quae peccare nollit: eos autem, qui inde talem, & non aliam esse à Deo faciendam concluderent, ita stulticia arguit cap. 8. sub init. Cum aquare volumus genera bonorum, numerum minuunt, & immoderate augendo unum genus, alterum tollunt. Quis autem hos audiret, si dicerent: quoniam excellentior sensus est videndi, quam audiendi: quatuor oculi essent, & aures non essent: ita si excellentior est creatura rationalis, quae Deo subditur, &c. quis recte intelligens dicat, talis esset ista, qualis illa: nec videret, se nihil aliud dicere, quam non esset ista, sed sola esset illa? Repetit cap. 10. & consonat cap. 14. contra aduersariorum legis & Prophetarum. & de natura Boni cap. 32. 33. & 37. & 41. & 42. & 53. ex lib. octoginta trium, & 11. de Ciuit. cap. 18. init. malos futuros à Deo creandos non esse. Nisi pariter nosset, quibus eos bonorum visibus commendaret: atque ita ordinem saeculorum (vniuersi) anquam pulcherrimum carmen, etiam ex quibusdam quasi anthemibus honestaret: aliis statim exemplis illustrat ibi; vnde, & alterum recitabimus num. sequenti.

4. Id ipsum & rationibus, & exemplis aliis confirmat cap. 22. ex quibus illud nequaquam omittendum, quod ex supercilio desumpsit, quod si radatur, inquit, quam prope modum nihil corpori, & quam multum detrahatur pulchritudini: Hanc ipsam & doctrinam, & solutionem exhibet ex Augustino Hugo Victorin. 1. de Sacram. fidei p. 4. vbi à cap. 17. ad 33. ostendit vniuersi, quam parit, bonum, ac proinde illius bonum maius curandum, etiam neglecto, & promisso partis malo: cui doctrinae & rationi insitit in summa tract. 1. c. 13. et si utrobique durius loquatur dum ex maioris boni vniuersi amore, & intentione peccata Deum velle dicit. Sed tamen de permissa voluntate loquitur, ut constat ex cap. cit. 23. sub init. vbi discursum concludit. & citato cap. 13. Summam eandem rationem dicit ex Augustino Anselmo. col. 4. Elucidarij, vbi Angelos malos futuros, nec tales fore, si crearentur, à Deo ignoratos creatos responderet: propter ornatum sui operis: ut enim (subdit exemplo luculentissimo) pictor nigrum colorem subternit, ut albus, vel rubens pretiosior sit: sic collatione malorum iusti clariiores sunt, Claudat discursum & solutionem hanc, qui cum indagabit, & perficit Augustinus 11. de ciuit. cap. 18. citato non longè post recitata verba exemplo alio, & scriptura confirmans: Sicut ergo (ait) ita contraria contrariis opposita sermonis pulchritudinem reddunt: ita quadam, non verborum, sed rerum eloquentia contrariorum oppositione saeculi pulchritudo componitur: aperitissime hoc positum est in lib. Ecclesiastico (nempe c. 33.) contra malum bonum est, & contra mortem vita: sic & contra virum iustum peccator: & sic inhere in omnia opera Altissimi, duo, & duo, & unum contra unum. Quod enim à summo artifice Deo regulariter, & quasi statuta lege factum vbiuis, atque in omnigeno opere suo semper videmus: id vel maxime ad operis totius perfectionem maiorem spectare euidenter demonstrat: idcirco ad diuinæ Prouidentiae laudem elegans, & copiosus, rerum cum in Physicis, tum in moralibus innumeras contrarietates recenset Clemens Roman. 8. Recognit. quatuor ante finem paginis.

5. Doctrinae huic de maiore vniuersi seu rationalis Reipublicae perfectione ex virtutibus, & vitiis, siue malis, bonisque moralibus quam ex solis bonis constantis, (cui data ex Patribus solutio argumenti, quod versamus innititur) consentiunt Scholastici. Sancti Thom. 1. p. quaest. 22. art. 2. ad 1. quaest. 48. artic. 2. ad 3. quaest. 49. art. 2. corp. & 3. contra gent. cap. 7. maxime numero 3. quaest. 3. de potentia art. 6. ad 4. & in 1. d. 44. art. 2. ad 5. Alex. 1. p. quaest. 38. m. 1. initio, & art. 1. quaest. 40. m. 3. Albert. 1. p. quaest. 27. de malo m. 5. ad 1. q. 67. m. 1. col. 2. & in 1. d. 44. apud Carthul. infra Sancti Bonauent. in 1. d. 46. art. 1. q. 6. corp. Richard. similibus locis Carthul. cum Aegidio & aliisque 3. Caiet. ad quaest. 22. & art. citatum ex prima parte ad 2. vbi expositores alij. Eandem conclusionem tenent. Marfil. d. 46. citata art. 1. & Ferrara

loco citato contra gentes. licet vocibus ab Augustino discors doceat cum peccatis mundum exorsus peccatiorem, & meliorem, sed interius meliorem sine illa fore. Et demum eam luculentissime docuit nosset citatus totis sectionibus 3. 4. & 5. Ceterum Durandus in 1. d. 46. quaest. 2. sub finem, Valquez 1. part. quaest. art. 2. §. 2. & d. 107. cap. 3. circa med. (quos Recentiores plures sectantur) docent mundum minus perfectum esse cum prauis actionibus, & peccatis, quam sine illis, videtur docuisse Sancti Thom. in 1. d. 46. quaest. 1. artic. ad 6. dicens: Quodam mala sunt, quae si non essent, vniuersum perfectius esset: illa, scilicet, quibus maiore perfectione priuantur, quam in alio adquiruntur: hoc praecipue est in malis culpae, quae ab vno priuantur gratiae, & gloriae, & alteri conferunt bonum compactionis, vel aliquam rationem perfectionis: quia etiam non habent, posset perfectio vltima haberi: sicut sine patientia adhaerent in perfectionibus illarum potest aliquis ad vitam aeternam peruenire. Vnde, si nullus homo peccasset, vniuersum minus humanum melius foret. Sed cum tot locis aliter tractum conclusionem, & doctrinam defendat, nihil et hoc testimonio, ut sonat, habetur, nisi Doctoris sancti hac in re varietas, & mutatio sententiae, ut bene Ruiz sect. 5. num. 1. qui cum explicat de hominibus communi prouidentiae relictis, ac sponte propria non peccantibus, quod nequaquam fieret, si omnes gentes, & vniuersi meliores essent: fed certe non loquitur de bonitate hominum radicali, & secundum se sumptum, ut ex solutio sumit, sed vt actuali bono, & malo morali subsunt omnes. Quare pro Sancti Thomae in operando constantia aestimo vniuersum, siue omnes homines distinctiue hic à Sancti Thomae sumi, non collectivè, vt prae actu vniuersum, & coniunctum componentes sunt: comparat enim perfectionem vniuersi respectu peccati, & malis alterius, vnde prouenit: quod est persona, & individuali ad indiuiduum, non ad omnium collectionem, & coniunctum, quod vniuersum coniunctum & Reipublica rationalis est.

6. Sed certe contra hanc Patrum doctrinam & solutionem extant nonnulla à ratione difficilia. Primum S. Thom. tactum proxime, atque à Durando expulsum: quia bonitas comparationis maior quae acquiritur comparatione deterioris, solum est quodam apparentiam, commendationem extrinsecam exaltationis, quae magis concipitur boni ad mali adiectum, non ita clare dignoscitur. Ego ex adiunctione mali, nequit in se bonitas vniuersi, quae in bonis remanet crescere: imò tota eius bonitas coniunctum maior esset, si pars altera, quae malorum effectum esset: neque enim malum, quae tale, potest bonum, siue intensiue, siue extensiue consistere. Respondetur, iuxta Patrum rationem datam praecise. Negabit bonitatem maiorem comparatiue esse solum, quod apparentiam, sed re ipsa maiorem esse. Quia, etiam comparatio vniuersi partim ex bonis partim ex malis constituitur, cum vniuerso totidem bonis omnino constituto, in quo extremo plures procul dubio partes bonitatis sunt, ac proinde & coniunctum ex totidem bonis plus bonitatis habens sit: tamen ea maior bonitas vniuersi ex partibus bonis constituitur, quam sit in alio totidem partibus malis, & bonis ad medietatem constituto, extensiue, & homogenei, ut sic loquar, corporis instar maior bonitas est non intensiue & heterogenea, & corporis artefacti: ad cuius artificium, & intrinsecam pulchritudinem, & perfectionem partium dissimilitudo, & perfectior, & vniuersi entitativae earum inaequalitas requiritur, vnde pars artefacti alia robusta, alia debilius, alia item clarior, alia depressior in idem artefactum conueniunt, ut Patrum exemplis calcitrant manae fabricae, picture, poematis, solutaeque orationis, quam, vocalis picture ad instar, elatam aliquando, aliam quando demissam (non extra rem nostram) nec tempore quemadmodum, inquit, in picturis nulla res magis quam umbra commendat, ita orationum summorum docet.

7. Cogita ergo, Deum non potentia solum, sed arte etiam summa, & materiale hoc, & morale, seu spirituale

spirituale vniuersum architectari voluisse, vt vere voluit: an celo solo, & luce illum ex arte oppleret, aëre, terra, aqua, & igne, & cæteris relictis: potentiam quidem suam exerceret, artem vero nullam: ita etiam, si sanctos solos in morali, & spirituali mundo, peccatis omnibus impeditis, constitueret, gratia, potentiaque suæ multum poneret, artis vero parum: neutrumque vniuersum pulcherrimum artefactum esset: tametsi opus lucidissimum foret. Nec in Republica alterius seculi, ea maiorem in inferno, & sanctorum in celo fortis, & conditionis inaequalitas, & dissimilitudo deficiet: vt ea vtrorumque cum meritis, ac demeritis concordia discordi artefactum illud etiam Dei digna tanto artifice pulchritudine perennet: ex qua forte tanta in damnis etiam pulchritudo, vt quatenus artefactum quod digno supplicio constituitur, cum Beatorum splendore deceret: iuxta id Psalm. 47. *sicut oues* (Beatorum symbolus) *in inferno positi sunt*. Omnis ad maiorem perfectionem vniuersi excessum bonitatis maioris plurimum excellentissimarum virtutum expendere, quæ absolute non, nisi occasione permixti peccati exerceri possent: vt penitentia, patientia iniquitatum, & immanium persecutionum, martyrium, ac feruens in impijs Zelus, quæ saltem non in ea intentione, nisi occasione, peccati, haberentur, vt feruor charitatis, & Religiosis, qua se martyres Dei cultui, & amoris vicissim offerunt, & deuotum. Ea tandem merita omnia Christi non, nisi occasione peccati obuenturi, vt Patres expresse docent, quæ sola vniuersi presentis amplioris ex parte iustis constantis bonitatem, etiam extensiuè immitte antecellunt: in enumeratis vero etiam aliis præter multam extensiuam bonitatem intensiuam etiam pulchritudinis artefacti huius ex malis bonisque confecti præ alio solis bonis constanti mixtione elucet: cum tot virtutum perfectissimarum speciebus, quæ in illo alio esse non possunt, & perfectionibus earum, quæ de facto non essent: etiam absolute possent, mundus hic splendet: & tamen consulto omisi, quævis solutio & doctrina datæ adeo optulerent, atque interim à Patribus ad presentem doctrinam, & solutionem tangantur: vt solutionem Patrum, nullo alio excessu bonitatis occasione peccati habita attempto, respondentium, cuiusque energiam, & soliditatem explicarem, & ostenderem: quæ in parte mundi aquæ iustorum ac essent iusti omnes mundi alterius vim etiam habet, nec aduersationum argumentis cedit: quæ, nisi ex ea suppositione speciem adhuc difficultatis non habent. Propterea fere reliqua omnia præmittito: quia doctrina data Patrum, ac dilucide explicata anticipatam solutionem posuit.

8. Tria solum restant contra præfatam doctrinam. Primum ab aliis oppositum ex Dionys. cap. 4. de diuinis nominibus, ubi ex Hierothei suæque mentis vt abstergeret inferi, quod malum erit ad omnes, id est ad vniuersam perfectionem spectabit, si aliqua ratione bonum esse admittatur, vt intelligit S. Thom. 1. p. quæst. 19. art. 9. ad 2. absurdum autem longè admittitur illud esse ad maiorem vniuersi perfectionem: inferretur item, & per se aliqua ratione, nec solum per accidens bonum esse peccatum contra Patres, & Scholasticos omnes, vade, & peccatum, vt vniuersum hoc constituens, nec solum bonum, sed melius reddens, amabile à Deo esset: amabile enim natura sua, & magis amabile est, quo non solum bonum sed melius est: quia ratione actus adeo videtur Hugo victorinus, vt velle peccata Deum videtur admisisse locis citatis n. 3. His autem omnibus eadem doctrina facile respondetur ex eodem capite Dionysii de sumptis. Malum scilicet secundum se, & intrinsecum naturæ suæ, nec bonum esse, nec esse adhuc diuinitus posset: ac de eo sic sumptis, & bono admissis, recte inferri illud quod videtur absurdum Hierot. & Dion. reiciunt. Inde verò recte etiam inferretur non esse solum per accidens bonum, ac proinde, & à Deo esse amabile & magis amabile quam bonum solum ergo amabile & bonum extrinsecus est, quatenus extrinsecus ordinabile, & ordinatum est, quod natura sua inordinatum, & deordinatio ipsa est: atque eo loco positum, quo artefactum pulcherrimum constituitur, quod ex voluntate permissiva Dei, & prouidentia eius, per accidens extrinsecus, & contra suam naturam habet.

Christoph. de Ortega, de Deo vno. Tomus II.

sub eaque ratione, & bonum, & melius & amabilius etiam à Deo constituitur: sed nihil amplius id est, quam Dei ordinationem, permissionem, & prouidentiam, qua aptis locis actiones prauæ, & mala collocantur, & amæ, bonas & meliores, & magis amabiles à Deo esse: quod Dionysius sub eius capitis finem enixè, & efficaciter probat. Inde etiam constat nulli creaturæ licere peccati alterius creaturæ permissionem quod sine sui rationabilis incommodi, iurisque iactura potest impedire: quia nec vniuersi artifex est, nec, si in rempublicam potestatem habet, aliter habet, quam vt peccata impediatur, nec permittatur, etiam ex eis maiora bona oriunda cognoscat: sed solum ea permittit quandoque ad maiora peccata vitanda, vt prostribula in ciuitatibus aliquando à Principe, & potestate publica permittuntur.

CERTAMEN V.

Eidem Auerrois difficultati, aliter atque aliter sit satis.

1. Hucusque communem Patrum solutionem rigide, & dilucide explicatam, vt par erat vindicauimus non quia solutiones aliarum eius difficultatis nobis non suppetere; sed quia vt rei difficultas illam ad sui enerationem non exigit, nostra tamen & solita in Patres eorumque doctrinam obseruantia id exigebat, & quamvis ita quandoque Patres loquantur, vt videantur asserere Deum bonum ac melius de malis peccatorum facere sciret, ac posset, nusquam peccata permittitur: quare, & hanc esse vicem eius difficultatis solutionem; ita vero non natura rei solummodo attentata loquuntur, sed difficultate, vt à proponantibus, vel dubitantibus proponebatur inspecta: quod nimirum malum, seu peccatum in vniuerso permitti à Deo non debuerit, nisi maius aliquid boni ea permissione lucraretur: id quod de eo dubitantes non videbant (quo scilicet modo ex deterioris permissione perfectio, & pulchritudo vniuersi augeretur) ostenderunt eis Patres solutione præfata: non negantes aliunde absque Dei indecentia saluari optime posse peccati permissionem; immo plerisque testimoniis significantes satis.

2. Constat ex Augustino eius doctrinæ auctore, & illustratore, & qui cap. 96. & 100. enchiridij, & aliis locis citatis certam. 4. num. 3. versus finem statuere videtur Deum non permittitur mala, nisi de ea sciret, & poss. facere bene. Nam 3. de lib. arbit. cap. 7. ubi cauendum ait, ne ex eo quod melius aliquid fore videamus inferamus in Deo debitum faciendi, quod melius fore videmus, id quod improbat verbis recitatis certam. 4. numer. 2. sine, atque iterum 11. de Genes. ad litt. cap. 8. recitatus num. 3. circa med. Tenet autem illatio, si Deus id quod melius esset vniuerso facere deberet, ergo ex natura rei ad id non tenetur, sed clarius hanc suam mentem explicuit 1. contra aduersar. leg. & Prophet. cap. 14. post med. dicens: quibus autem videtur sic hominem fieri debuisset, vt peccare nollet, non eis displiceat, sic esse factum, ut non posset peccare, si nollet. Nunquid enim si melior esset, qui non posset peccare, idem non bene factus est, qui posset & non peccare iussisset autem non bene, sed male factus, si melius obiectiue, & ex obiectis faciendis facere debuisset Deus. Aut verò usque adeo despicendum est, ut homo videretur melius aliquid fieri debuisset, & hoc Deum vidisse non putet, aut putet vidisse, & credat facere noluisse, aut voluisse quidem, sed minime potuisse? Auerat hoc Deus à cordibus piorum. Id quod confirmatur iis omnibus, quibus, & auctoritate, & ratione Deum necessitatum non esse ad optimam faciendum, adhuc ex suppositione, quod facturus aliquid sit: quod mutuo, & his testimoniis, quæ asserti pro opposito solent, confirmatur.

3. Ex hac doctrina duæ aliarum solutionum argumenti propositi se facile produunt. Prima ex parte Dei, cuiusque supremo dominio, & potestate erga creaturas omnes, etiam faciendas, vel non faciendas,

Gg vc